

לך ה' הגדלה והגבורה. השלים אותם באותן פצלות לבנות שפצל בהן הצד של האש, וסוכב אותן לצד המים. זהו שפתוב מחשף הלכך אשר על המקלות. בא וראה, שבע מעלות ממקלות רמוזות בפסוקים הללו. ויקח לו יעקב מקל - אחת. אשר על המקלות - שתיים. הרי שלש. ויצג את המקלות - שתיים. הרי חמש. יחמו הצאן אל המקלות - הרי שבע.

והם הסוד של שבעה קולות, והם סוד הכתוב (משלי ט) חצבה עמודיה שבעה. והם שבעה ימי בראשית שמאירים מראשית, שנקראת חכמה. והם שבעה עמודים שעליהם הקים הקדוש ברוך הוא את העולם, והכל בסוד השם הקדוש.

בא וראה, כשהיה המקל הזה בידי יעקב השלם, קראה לו התורה מקל. וכאשר היה בידי משה ואהרן, קראה לו מטה. זהו שפתוב (שמות ד) ויקח משה את מטה האלהים בידו. וגם אהרן אחז בו. מה בין זה לזה?

אלא סוד עליון הוא. כשהיה בידי יעקב, קראה לו התורה מקל, מהצד של קל, שהרי יעקב נקרא קול, שפתוב (בראשית כז) הקל קול יעקב, ובקול הוא אחוז, שהרי זו דרגתו.

וכשהיה בידי משה ואהרן, שהם אחוזים בנצ"ח והו"ד, שהם שני עמודים, נקרא מטה, לשון של תמיכה, שהרי על ידו נסמך העולם בתורה, שיוצאת מבין שני למודי ה' ונתנה על ידם, ועל שהם תומכים את העולם בתורה, שיצאה מבין נצ"ח והו"ד שאחוזים בהם, קראה לו מטה. ומי שאחוז בתורה, תומכת אותו, ומחזיקתו על ירכיו שלא יסטה.

באינון קילופין חוורין, דקליף בהו סטרא דאש, ואסחר לון לסטרא דמים. הדא הוא דכתיב, מחשף הלכך אשר על המקלות.

תא חזי, שבע מעלות ממקלות, רמיזין בהני קראי. ויקח לו יעקב מקל, חד. אשר על המקלות, תריין. הא תלת. ויצג את המקלות, תריין, הא חמשה. יחמו הצאן אל המקלות, הא שבעה.

ואינון רזא דשבע קולות, ואינון רזא דכתיב, (משלי ט א) חצבה עמודיה שבעה. ואינון שבע יומי בראשית, דנהרין מראשית, דאיקרי חכמה. ואינון שבע סמכין, דאקים קודשא בריך הוא עליהו עלמא, וכולא ברזא דשמא קדישא.

תא חזי, פד הוה האי מקל בידו דיעקב שלימא, קרי ליה אורייתא מקל. וכד הוה בידיהו דמשה ואהרן, קרי ליה מטה. הדא הוא דכתיב, (שמות ד כ) ויקח משה את מטה האלהים בידו. ואהרן נמי אחיד ביה. מה בין האי להאי.

אלא רזא עילאה הוא, פד הוה בידוי דיעקב, קרי ליה אורייתא מקל, מסטרא דקל, דהא יעקב קול איקרי, דכתיב (בראשית כז כב) הקל קול יעקב. ובקול אחיד, דהא דרגיה הוא.

וכד הוה בידיהו דמשה ואהרן, דאינון אחידין בנצ"ח והו"ד, דאינון תריין סמכין, איקרי מטה, לישנא דסמכא. דהא על ידיהו אסתמיה עלמא באורייתא, דנפיק מבין תריין למודי ה' ואתייהבא על ידיהו. ועל דאינון סמכין לעלמא באורייתא, דנפיק מבין נצ"ח והו"ד, דאחידין בהו. קרא ליה מטה. ומאן דאחיד באורייתא, סמכא ליה, ומחזקא ליה על ירכוי, דלא יסטי לימינא ושמאלא.

**זְבַאֵן אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב
לְהוֹן אֹרִייתָא, לְגַלְאָה לֹון רְזִין עֵילְאִין.
עֲלִייהוּ פְתִיב (דברים ד ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה'
אַלְהֵיכֶם חַיִּים פְּלֶכֶם הַיּוֹם.**

ימין ושמאל.
אשריהם ישראל שהקדוש ברוך
הוא נתן להם תורה לגלות להם
סודות עליונים, עליהם פתוב
(דברים ד) ואתם הדבקים בה'
אלהיכם חיים פלכם היום.

מדרש הנעלם

מדרש הנעלם

**וַיֵּצֵא יַעֲקֹב. (דניאל ב כב) יָדַע מַה בְּחֻשׁוֹכָא וְנִהוּרָא
עֲמִיָּה שְׂרָא, אָף עַל גַּב דְּנִהוּרָא עֲמִיָּה
שְׂרִי, יָדַע מַה בְּחֻשׁוֹכָא. וְהֵינֵנוּ דְכָתִיב, (ירמיה כג
כד) אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ
נְאֻם ה'. וְמִי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הַכִּי, וְהָא אֲמַרְן
דְּהָא חֲכַמְתָּא הוּא בְּסִמְיֻכוּתָא דְקַרְאִי, בְּכָל מַה
דְּאִיתְמַר, וְהָאִידְנָא פְּשִׁיטוּתָא דְקַרְא צְרִיכְנָא,
דְּאַבְרָהָם הוּא, וַיִּצְחָק הוּא, וַיַּעֲקֹב הוּא. אָמַר
לִיה אָף עַל גַּב דְּהוּו, חֲכַמְתָּא דְקַרְאִי אֲסַתְפְּלִנָּא
לְמַנְדַּע.**

ויצא יעקב. (דניאל ב כב) ידע מה
בחשכה והאור עמו שורה. אף
על גב שהאור עמו שורה, יודע
מה בחשכה, והינו מה שכתוב
(ירמיה כג) אם יסתיר איש במסתרים
ואני לא אראנו נאם ה'. והאם
אמר רבי יהודה כן, והרי אמרנו
שהרי חכמה היתה בסמיכות
הפסוקים בכל מה שנאמר? וכעת
פשוט הכתוב אנו צריכים,
שאברהם היה, ויצחק היה,
ויעקב היה. אמר לו: אף על גב
שהיו, את החכמה של הפסוקים
הסתכלתי לדעת.

**רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (תהלים טו א) מִזְמוֹר לְדָוִד ה' מִי
יִגּוֹר בְּאַהֲלָךְ מִי יִשְׁכֵּן בְּהַר קְדֻשָׁךְ הוֹלֵךְ
תָּמִים וּפְעַל צְדָק וְדָבָר אֱמֶת בְּלִבָּבוֹ וְגו'. מֵאִי
מִשְׁמַע, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר רַבִּי יוֹסִי, אֲלִין
עֲשֵׂרָה, אֵינוֹן פְּנִיגַד עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת, שְׁעֵתִידִין
בְּנֵיו שֶׁל יַעֲקֹב, לְקַיִּים בְּמַקּוֹם הַהוּא.**

רבי יצחק פתח, (תהלים טו) מזמור
לדוד ה' מי יגור באהלך מי ישכן
בהר קדושך הולך תמים ופעל
צדק ודבר אמת בלבו וגו'. מה
משמע? אמר רבי יהודה בר רבי
יוסי, אלו העשרה הם פניגד
עשרת הדברות שעתידין בניו
של יעקב לקיים במקום ההוא.

**אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָא חַד סַר אֵינוֹן. אָמַר לִיה
לֹא רַגַל עַל לְשׁוֹנוֹ, לֹא עֲשָׂה לְרַעְהוּ
רְעָה, חַד מְלָה אֵינוֹן. דְּכָל הַמְּרַגֵּל בְּחֻבְרוֹ,
מֵיֶד עֲשָׂה עִמּוֹ רְעָה. לֹא רַגַל בְּלְשׁוֹנוֹ לֹא עֲשָׂה
עִמּוֹ רְעָה. וְכִי מֵאֵן שׁוּיָא לְאֲלִין, פְּנִיגַד עֲשֵׂרֶת
הַדְּבָרוֹת.**

אמר רבי יוסי, והא חד סר אינון.
הם? אמר לו, לא רגל על לשונו
לא עשה לרעהו רעה - דבר אחד
הם, שכל המרגל בחברו, מיד
עשה עמו רעה. לא רגל בלשונו
- לא עשה עמו רעה. וכי מי שם
את אלה פניגד עשרת הדברות?
אמר רבי יהודה, כל עשרת
הדברות משתמעים מהם. הולך
תמים - פניגד אני ה' אלהיך.
מלמד שצריך אדם לקבל עליו
אימת על מלכות שמים, ואין לו
רשות להרהר במה שאינו יכול
להשיג, משמע שכתוב אנכי ה'

**אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּלִהוּ עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת,
מִשְׁתַּמְעֵי מִיִּנְיָהוּ. הוֹלֵךְ תָּמִים, פְּנִיגַד
(שמות כ ב) אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. מְלַמֵּד שְׁצָרִיךְ אָדָם
לְקַבֵּל עָלָיו אֵימַת עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְאִין לוֹ
רְשׁוּת לְהִרְהַר בְּמַה שְּׂאִינוּ יְכוּל לְהַשִּׁיג, מִשְׁמַע**

דְּכַתִּיב אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ סֵתָם. פְּתִיב הָכָא הוֹלֵךְ תְּמִים, וְכַתִּיב הָתָם (דברים יח יג) תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִין לֵךְ רְשׁוּת לְהִרְהֹר עַל מַה שְּׁלֹא הִרְשִׁית.

אֱלֹהֶיךָ סֵתָם. פְּתוּב פֶּאן הוֹלֵךְ תְּמִים, וְכַתוּב שְׁם (דברים יח) תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ, וְאִין לֵךְ רְשׁוּת לְהִרְהֹר עַל מַה שְּׁלֹא הִרְשִׁית.

וּפְעַל צְדָק, פְּנַגְד לֹא יִהְיֶה לֵךְ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם. מִפְּאֵן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִין לֵךְ דְּבַר עוֹמֵד פְּנַגְד חִילוּל ה'. מְנָא לָן. מִמְּסִית. דְּכַתִּיב (שם יג) יָדָךְ תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהִמִּיתוּ. לְמָה, פִּי בִקֵּשׁ לְהִדִּיחֶךָ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִי קָטִיל לִיָּהּ, נִקְרָא צְדִיק, מְקַנָּא, וּפּוֹעֵל צְדָק, וְזִהוּ וּפְעַל צְדָק.

וּפְעַל צְדָק - פְּנַגְד לֹא יִהְיֶה לֵךְ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם. מִפְּאֵן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִיךְ לֵךְ דְּבַר עוֹמֵד פְּנַגְד חִילוּל ה'. מְנִין לָנוּ? מִמְּסִית, שְׁפִתוּב (שם יג) יָדָךְ תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהִמִּיתוּ. לְמָה? פִּי בִקֵּשׁ לְהִדִּיחֶךָ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִם הִרְג אֹתוֹ, נִקְרָא צְדִיק, מְקַנָּא וּפְעַל צְדָק, וְזִהוּ וּפְעַל צְדָק.

וְדַבֵּר אֲמַת בְּלִבְבוֹ, פְּנַגְד לֹא תִשָּׂא אֶת שְׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִית אִינוּן פְּסִדְרָן, וְאִף עַל גַּב דְּלִית אִינוּן פְּסִדְרָן, לִית לָן בַּה. לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רַעָה, פְּנַגְד לֹא תַעֲנֶה בְרַעְדָּךְ עַד שְׁקָר. וְחִרְפָּה לֹא נִשָּׂא עַל קְרוּבוֹ, פְּנַגְד מְחַלֵּל שְׁפִתוֹת בְּפִרְהָסִיא. ר' יוֹסִי אֹמַר, פְּנַגְד לֹא תִגְנוּב. דְּכַתִּיב, (שמות כב ב) אִם זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלֶיךָ.

וְדַבֵּר אֲמַת בְּלִבְבוֹ - פְּנַגְד לֹא תִשָּׂא אֶת שְׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִינוּם פְּסִדְרָם, וְאִף עַל גַּב שְׂאִינוּם פְּסִדְרָם, אִין זֶה מְשַׁנָּה לָנוּ. לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רַעָה - פְּנַגְד לֹא תַעֲנֶה בְרַעְדָּךְ עַד שְׁקָר. וְחִרְפָּה לֹא נִשָּׂא עַל קְרוּבוֹ - פְּנַגְד מְחַלֵּל שְׁפִתוֹת בְּפִרְהָסִיא. רַבִּי יוֹסִי אֹמַר, פְּנַגְד לֹא תִגְנוּב. דְּכַתִּיב, (שמות כב ב) אִם זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלֶיךָ.

נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס, פְּנַגְד לֹא תִרְצָח. מֵאֵן דְּאִיהוּ נִבְזָה בְּעֵינָיו, לֹא יַעֲבִיד קְטָטָה דִּיקָטוּל, וְלֹא יִקְטָלוּנִיָּהּ.

נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס - פְּנַגְד לֹא תִרְצָח. מִי שֶׁהוּא נִבְזָה בְּעֵינָיו, לֹא יַעֲשֶׂה קְטָטָה שְׂיִהְרַג, וְלֹא יִהְרַגוּהוּ.

וְאֵת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד, פְּנַגְד פְּבַד אֶת אֲבִיךָ וְאֵת אִמְךָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עַל הַפֵּל חֲיִיב אָדָם לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ, יִצָּא מִפְּלֵל זֶה, אִם יֵאמְרוּ לוֹ לַעֲבֹד עַל דְּבָרֵי תוֹרָה אוֹ לַעֲבֹד עֲבוּדָה זָרָה, שְׂאִינוּ חֲיִיב לְכַבֵּדֵם. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, וְאֵת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד.

וְאֵת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד - פְּנַגְד פְּבַד אֶת אֲבִיךָ וְאֵת אִמְךָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עַל הַפֵּל חֲיִיב אָדָם לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ. יִצָּא מִפְּלֵל זֶה - אִם יֵאמְרוּ לוֹ לַעֲבֹד עַל דְּבָרֵי תוֹרָה אוֹ לַעֲבֹד עֲבוּדָה זָרָה, שְׂאִינוּ חֲיִיב לְכַבֵּדֵם. זֶהוּ שְׁפִתוּב וְאֵת יְרֵאִי ה' יִכְבֵּד.

נִשְׁבַּע לְהִרְע וְלֹא יָמַר, פְּנַגְד לֹא תִנְאָף. דְּהָא אִם יִצְרוּ בְּעֵי לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהּ, יִטִּיל שְׁבוּעָה עַל יִצְרוֹ, פְּבוּעָז, דְּאָמַר (רות ג א) חֵי ה' שְׁכַבִּי עַד הַבֶּקֶר.

נִשְׁבַּע לְהִרְע וְלֹא יָמַר - פְּנַגְד לֹא תִנְאָף. שְׁהָרִי אִם יִצְרוּ רוּצָה לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהּ, יִטִּיל שְׁבוּעָה עַל יִצְרוֹ, פְּמוֹ בּוּעָז שְׁאָמַר (רות ג א) חֵי ה' שְׁכַבִּי עַד הַבֶּקֶר.